

Granskning av välfärdsbrott inom föreningsbidrag

Haninge kommun

Innehåll

Sammanfattning och rekommendationer	4
Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte och revisionsfrågor	5
1.3 Granskade nämnder och avgränsningar	5
1.4 Metod och genomförande	5
1.5 Revisionskriterier	6
1.6 Introduktion till COSO-modellen för intern kontroll.....	6
1.7 Definition av välfärdsbrottslighet	6
2. Organisering av föreningsbidragen och dess kontrollmiljö	7
2.1 Nämndernas organisering av föreningsbidragens hantering.....	7
2.2 Rapporteringskanaler vid misstanke om oegentligheter eller brott	7
2.3 Bedömning	8
3. Riskbedömningar	9
3.1 Varje nämnd ska årligen fastställa en internkontrollplan.....	9
3.2 Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden har identifierat risker för välfärdsbrottslighet i riskanalys 2025.....	9
3.3 Socialnämnden har identifierat risk för välfärdsbrottslighet i riskanalys 2025	9
3.4 Äldrenämnden har identifierat risk för välfärdsbrottslighet i riskanalys 2025	10
3.5 Bedömning	10
4. Kontrollmoment.....	11
4.1 Idrotts-, kultur- och fritidsnämndens hantering av föreningsbidrag	11
4.1.1 Förebyggande kontroller i handlägningsprocessen	11
4.1.2 Upptäckande kontroller i uppföljning och utredande aktiviteter	13
4.1.3 Återrapportering till nämnd.....	14
4.2 Socialnämndens och äldrenämndens hantering av verksamhetsbidrag	15
4.2.1 Förebyggande kontroller i handlägningsprocessen	15
4.2.2 Upptäckande kontroller i uppföljning	16
4.2.3 Utredande aktiviteter.....	16
4.2.4 Återrapportering till nämnd.....	17
4.3 Stickprov av fem föreningar och utbetalningar kopplade till dessa	17
4.4 Bedömning	18
5. Svar på revisionsfrågor	20
Bilaga 1 - Källförteckning	21

Bilaga 2 - Revisionskriterier	22
Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §	22

Sammanfattning och rekommendationer

EY har på uppdrag av Haninge kommuns förtroendevalda revisorer granskat om idrotts-, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden samt äldre- och våldsbarns nämnden har en tillräcklig intern kontroll kopplat till utbetalningar av bidrag till föreningar. Vår sammantagna bedömning är att nämnderna, i allt väsentligt, har en tillräcklig intern kontroll kopplat till utbetalningar av bidrag till föreningar.

I rapporten uppmärksammar vi att samtliga granskade nämnder har inkluderat risken avseende välfärdsbrott i sina internkontrollplaner för 2025. Vi bedömer att det hos intervjuade funktioner finns en hög riskmedvetenhet och en tillfredsställande omvärldsbevakning i syfte att identifiera specifika risker inom området.

Ingen misstanke om oegentligheter relaterat till granskningsområdet har inkommit i befintliga rapporteringskanaler, men vi bedömer att det finns tydliga rapporteringskanaler vid misstanke om oegentligheter eller brott genom kommunens visselblåsarfunktion.

Resultatet av genomfört stickprov visar att nämnderna, i allt väsentligt, följer sina egna regelverk och att utbetalning har skett i enlighet med beslutat stöd. Vår bedömning är att många relevanta delar i ett systematiskt internkontrollarbete för att förebygga välfärdsbrott finns på plats eller har identifierats. Samtliga nämnder har rutiner för hantering av föreningsbidrag och agerande vid misstanke om oegentligheter eller brott kopplat till föreningsbidrag. Vi bedömer även att det är positivt med en tvåhandsprincip som har byggts in i hanteringen och organiseringen av föreningsbidragen. Vidare genomförs kontroller och regelbundna uppföljningar. De delar som fortsatt kräver utveckling har identifierats av förvaltning och nämnd i pågående utvecklingsarbete. Utifrån processkartläggningar har behov identifierats av att utveckla styrdokument, samt att stärka strukturen och implementeringen av stickprov och fördjupad granskning. Vi instämmer i dessa förbättringsbehov.

Enligt intervjuade har välfärdsbrott och andra felaktigheter kopplat till föreningsbidrag inte upptäckts vid tillämpade kontrollmoment. Genom befintliga kontroller har verksamheten identifierat avvikelser i förhållande till ansökan och i dessa fall har det hanterats och återbetalning från föreningen har skett i enlighet med riktlinjer.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi nämnderna följande:

- ▶ Säkerställ att kontroller i handläggnings- och uppföljningsprocesserna dokumenteras för ökad spårbarhet.

Följande rekommendationer lämnas även till idrotts-, kultur- och fritidsnämnden:

- ▶ Säkerställ att åtgärder vidtas utifrån identifierade utvecklingsområden, bland annat avseende rutiner för verksamhetsbesök, samt att arbeta mer systematiskt med fördjupade granskningar och stickprovskontroller.
- ▶ Säkerställ att utvecklingen av avdelningssammansatta riktlinjer beslutas och implementeras för likvärdiga kontroller och särskiljning av granskning från handläggning.

Följande rekommendation lämnas även till socialnämnden och äldre- och våldsbarns nämnden:

- ▶ Säkerställ att riktlinjerna för verksamhetsbidrag till ideella föreningar är uppdaterade och reflekterar aktuella rutiner.

Inledning

1.1 Bakgrund

I ett välfärdssamhälle är det av yttersta vikt att resurserna används på ett korrekt och ansvarsfullt sätt. När välfärdssystemet nyttjas felaktigt får det stor samhällspåverkan. Utöver att skattemedel används till fel ändamål, riskeras även förtroendet för det demokratiska systemet och välfärdssamhället. Skatteverket har identifierat två specifika områden där välfärdsbrott är särskilt utbredda: assistansersättning och föreningsstöd. Dessa områden har fått ökad uppmärksamhet, och Skatteverket har tagit fram stödmaterial för att vägleda kommuner och andra aktörer i samband med utbetalningar. Även Brottsförebyggande rådet (BRÅ) framhåller att föreningsbidrag utgör en betydande riskfaktor för välfärdsbrott.

Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående bedömt att det är väsentligt att genomföra en granskning av kommunens kontroll för att förhindra och stoppa välfärdsbrottslighet inom föreningsbidrag.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om idrotts-, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden samt äldre- och våldsbrottsnämnden har en tillräcklig intern kontroll kopplat till utbetalningar av bidrag till föreningar.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har en riskanalys (exempelvis "crime proofing") avseende risken för välfärdsbrott kopplat till föreningsbidrag genomförts?
- ▶ Har nämnderna säkerställt en tillräcklig intern kontroll vid hantering av föreningsbidrag? Genomförs ändamålsenliga kontroller och regelbundna uppföljningar?
- ▶ Finns rutiner för hantering och agerande vid misstanke om oegentlighet eller brott kopplat till föreningsbidrag?
 - Har välfärdsbrott och andra felaktigheter upptäckts vid tillämpade kontrollmoment?
 - Har tillräckliga åtgärder vidtagits vid upptäckta felaktigheter?
- ▶ Finns tydliga rapporteringskanaler vid misstanke om oegentligheter eller brott?

1.3 Granskade nämnder och avgränsningar

Granskningen avser idrotts-, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden samt äldre- och våldsbrottsnämnden. Granskningen avser socialnämndens och äldre- och våldsbrottsnämndens verksamhetsbidrag, samt idrotts-, kultur- och fritidsnämndens bidrag till idrottsföreningar och kulturföreningar.

1.4 Metod och genomförande

Granskningen genomförs genom dokumentstudier, stickprov avseende fem föreningar och utbetalningar kopplade till dessa samt intervjuer med företrädare på förvaltningen.

Utöver vår interna kvalitetssäkring får samtliga intervjuade möjlighet att sakgranska rapportutkastet. Detta för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekta fakta och uttalanden. Samtliga intervjuade funktioner och granskade underlag framgår av källförteckningen.

1.5 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna kan hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk beslutade av fullmäktige. Kriterier kan även ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §
- ▶ COSO-modellen för intern kontroll
- ▶ Kompletterad mål och budget 2025 för Haninge kommun
- ▶ Reglementen för kommunstyrelsen och övriga nämnder
- ▶ Reglemente för internkontroll inom Haninge kommun och dess helägda bolag

Sammanfattad version av revisionskriterierna finns i bilaga 2. Tillämpliga bedömningskriterier beskrivs löpande i rapporten.

1.6 Introduktion till COSO-modellen för intern kontroll

Det finns ingen formellt fastställd standard för hur den interna kontrollen ska hanteras i kommuner. I praktiken har dock en amerikansk standard blivit dominerande: *The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)*. Målet med COSO och intern kontroll är att säkerställa att risker undviks och ge en trygghet i att organisationens mål uppfylls. COSO-modellens huvudmål är att garantera en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten samt att lagar följs.

COSO-modellen består av fem huvudkomponenter: kontrollmiljö, riskanalys, kontrollaktiviteter, information och kommunikation, samt uppföljning. Dessa förklaras mer utförligt i rapporten vars disposition följer huvudkomponenterna (komponent ett och fyra, samt tre och fem har slagits ihop).

1.7 Definition av välfärdsbrottslighet

Det finns flera olika definitioner av välfärdsbrottslighet. Enligt Polismyndigheten innebär välfärdsbrott att offentligt finansierade trygghetssystem inom stat, region och kommun utnyttjas för egen vinning - av privatpersoner, företag, stiftelser eller föreningar. Det handlar om olika typer av bidragsbrott och bedrägerier.¹ Vidare, definierar Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) välfärdsbrott som när en aktör - företag, förening eller privatperson - otillbörligen utnyttjar kommuners och regioners välfärdssystem för egen vinning.

¹ <http://www.polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/valfardsbrott>

2. Organisering av föreningsbidragen och dess kontrollmiljö

Enligt COSO-modellen består kontrollmiljön exempelvis av etiska värderingar, ledarskapsresurser och ansvarsfördelning inom organisationen. Utöver organisationskultur består kontrollmiljön även av styrdokument. Enligt modellen är det även väsentligt att information och kommunikation mellan olika nivåer i en organisation fungerar väl för att en organisation ska lyckas identifiera och kommunicera relevant information till ledningen och de som arbetar med intern kontroll. Kopplat till det brottsförebyggande arbetet är frågan kring samverkan med interna och externa parter central.

I detta kapitel beskrivs den övergripande organisationen av hanteringen av föreningsbidrag inom granskade nämnder, samt kontrollmiljön. Vi redogör även för iakttagelser och lämnar bedömningar kopplat till nedanstående revisionsfråga:

- Finns tydliga rapporteringskanaler vid misstanke om oegentligheter eller brott?

2.1 Nämndernas organisering av föreningsbidragens hantering

Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden leder kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter. I verksamheterna ingår bland annat bidrag till idrotts- och kulturföreningar. Kultur- och fritidsförvaltningen handlägger och betalar ut stöd till ideella föreningar som är verksamma inom kommunen. Inom förvaltningen ansvarar avdelningarna kultur och bibliotek, samt idrott- och friluftsliv för hanteringen av olika typer av föreningsbidrag. Två handläggare är placerade inom idrott- och friluftslivsavdelningen, men på två olika enheter. Bedömningsstöden hanteras inom avdelningen av idrotts- och friluftskoordinator, medan löpande bidrag tillhör enheten som hanterar uthyrning av lokaler och drift. Inom kultur- och biblioteksavdelningen arbetar en utredare med handläggningen av bidrag till kultur- och studieförbund, med stöd av kultur- och biblioteksstrateg. Avdelningen för verksamhetsstöd ansvarar för internkontrollen av bidragshanteringen.

Socialnämnden leder socialförvaltningens verksamheter och äldre- och äldreomsorgsnämnden leder äldreomsorgsförvaltningens verksamheter. I verksamheterna ingår bland annat verksamhetsbidrag. Socialnämnden och äldre- och äldreomsorgsnämnden har en gemensam stab som hanterar frågorna för bägge nämnder och förvaltningar. Handläggningen av föreningsbidragen sker på enheten för kansli och kvalitet som är en del av staben för stöd och utveckling. Det är en utredare som ansvarar för handläggning av verksamhetsbidragen och tillsammans med enhetschef genomförs kontroller av föreningarna och underlagen. Under granskningens genomförande har stabschef varit tillförordnad enhetschef för kansli och kvalitet.

2.2 Rapporteringskanaler vid misstanke om oegentligheter eller brott

Inom kommunen finns ett visselblåsarssystem, där anmälan kan göras genom hemsidan, muntligen eller vid ett fysiskt möte. Ärenden kan även anmälas via kommunens synpunktshantering. I kommunens interna incidentrapporteringssystem, KIA, anmäls alla incidenter, vilket även omfattar otillbörlig påverkan samt hot och våld.

Intervjuade inom idrotts-, kultur- och fritidsnämnden nämner även att rapportering kan inkomma till Riksidrottsförbundet som nämnden har en nära samverkan med. Inga misstankar om oegentligheter kopplat till föreningsbidrag har hittills rapporterats genom någon av de ovan beskrivna kanalerna. Enligt intervjuade har välfärdsbrott och andra felaktigheter kopplat till föreningsbidrag inte upptäckts de senaste åren, men det har förekommit fall där återbetalningskrav har lämnats av olika anledningar, men att detta inte har kopplats till oegentligheter.

2.3 Bedömning

Hittills har rapportering inte inkommit på området, men vi bedömer att det finns tydliga rapporteringskanaler vid misstanke om oegentligheter eller brott genom kommunens visselblåsarfunktion. Vi bedömer även att det är positivt med en tvåhandsprincip som har byggts in i hanteringen och organiseringen av föreningsbidragen.

3. Riskbedömningar

Riskanalys inom COSO-modellen handlar om att identifiera interna och externa risker som en organisation riskerar att utsättas för. Till analysen hör också att kvantifiera hur stor sannolikhet det är att identifierad risk inträffar, samt vilka konsekvenserna skulle bli för organisationen. Utifrån verksamhetens behov kan det finnas anledningar att göra riskanalyser på olika nivåer och i olika omfattning i organisationen för att hantera risker på ett ändamålsenligt sätt.

I detta kapitel redogör vi för iakttagelser och lämnar bedömningar kopplat till nedanstående revisionsfråga:

- ▶ Har en riskanalys (exempelvis "crime proofing") avseende risken för välfärdsbrott kopplat till föreningsbidrag genomförts?

3.1 Varje nämnd ska årligen fastställa en internkontrollplan

Enligt *Reglemente för internkontroll inom Haninge kommun och dess helägda bolag*, som är beslutat av kommunfullmäktige den 12 juni 2023, ansvarar varje nämnd för intern kontroll inom sitt verksamhetsområde. I samband med nämndplan ska varje nämnd ta fram en internkontrollplan med syftet att åtgärda prioriterade risker genom kontrollmoment. Internkontrollplanen följs upp årligen av nämnden och kommunstyrelsen.

3.2 Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden har identifierat risker för välfärdsbrottslighet i riskanalys 2025

I idrotts-, kultur- och fritidsnämndens internkontrollplan för 2025 ingår två risker kopplade till välfärdsbrottslighet, varav en specifikt avseende risken för välfärdsbrott kopplat till föreningsbidrag. Risken berör oegentligheter, mutor och jäv där föreningsstöd inte används som avsett och riktlinjer inte efterlevs. Risken värderas till 4 på en 16-gradig skala (utifrån sannolikhet- och konsekvensbedömning där värdena multipliceras med varandra). Kontrollmetoden inkluderar granskning av föreningar genom stickprov och besök vid vissa arrangemang/verksamheter. En annan risk med bäring på välfärdsbrottslighet är risken för att personal och besökare i verksamheten kan utsättas för hot eller våld (riskvärde 9). Flera relevanta riskreducerande åtgärder har identifierats i planen.

Risken för felaktig användning av föreningsstöd ingick i internkontrollplanen 2024. Uppföljningen visade att ett totalt verksamhetsbesök och stickprovskontroller hade genomförts under perioden och att de föreningar som kontrollerats hade uppfyllt kraven för de bidrag de beviljats. Som vidare åtgärd planerades en fördjupad granskning 2025 utförd av extern part där ett urval av bidragsmottagare slutredovisar sitt föreningsstöd efter årets slut.

Enligt intervjuade diskuteras risker för välfärdsbrott och det sker erfarenhetsutbyte inom området med andra kommuner, samt på Föreningen Storstockholms kultur- och fritidschefer (FSKF) kultur- och fritidschefer temadagar om välfärdsbrott.

3.3 Socialnämnden har identifierat risk för välfärdsbrottslighet i riskanalys 2025

I socialnämndens internkontrollplan för 2025 ingår en risk för oegentligheter, mutor och jäv. Risken berör att det saknas ett fungerande arbetssätt för att förhindra och upptäcka otillbörlig påverkan, felaktiga utbetalningar samt jävs- och intressekonflikter. Risken värderas till 12 på en 16-gradig skala. Flera relevanta riskreducerande åtgärder har identifierats i planen.

Enheten för kansli och kvalitet har även genomfört en riskanalys av otillåten påverkan och välfärdsbrott, där verksamhetsbidrag ingår. Detta har gjorts i samband med arbetsplatsträff kopplat till ett kommunövergripande uppdrag att motverka välfärdsbrott och andra oegentligheter. Vi har tagit del av underlaget som även omfattar case-övningar, samt mallar och exempel. Risken beskrivs vara att föreningsbidragshandläggare kan utsättas för otillåten påverkan och påverka vilken förening som får bidrag och hur stort bidraget blir. Flera relevanta riskreducerande åtgärder har identifierats i planen. Åtgärderna ska följas upp under tredje kvartalet 2025.

3.4 Äldrenämnden har identifierat risk för välfärdsbrottslighet i riskanalys 2025

I äldrenämndens internkontrollplan för 2025 ingår en risk för oegentligheter, mutor och jäv. Risken berör att det saknas ett fungerande arbetssätt för att förhindra och upptäcka otillbörlig påverkan, felaktiga utbetalningar samt jäv- och intressekonflikter. Risken värderas till 12 på en 16-gradig skala. Flera relevanta riskreducerande åtgärder har identifierats i planen.

Samtliga verksamheter ska även genomföra riskanalyser, med hänsyn till risken, av sina verksamheter och utifrån riskanalys ta fram en handlingsplan.

3.5 Bedömning

Samtliga nämnder har inkluderat risken avseende välfärdsbrott i sina internkontrollplaner för 2025. Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden har identifierat två risker kopplade till välfärdsbrottslighet, varav en specifikt avseende risken för välfärdsbrott kopplat till föreningsbidrag. Socialnämnden och äldrenämnden har båda identifierat risken för oegentligheter, mutor och jäv. Socialförvaltningens och äldreförvaltningens enhet för kansli och kvalitet, del av deras gemensamma stab för stöd och utveckling, har även genomfört en riskanalys av otillåten påverkan och välfärdsbrott, där verksamhetsbidrag ingår. I intervjuer bekräftas en hög riskmedvetenhet och att många relevanta frågor kopplade till processkartläggningen har hanterats utifrån ett välfärdsbrottsperspektiv.

4. Kontrollmoment

Kontrollaktiviteter utgörs av de aktiviteter som en organisation företar för att minska eller eliminera risker. Verksamheternas kontroller finns ofta integrerade i olika processer och kan variera. En kontroll kan vara förebyggande, upptäckande eller av utredande karaktär. Uppföljning omfattar även övervakande aktiviteter med ändamål att utvärdera och följa upp kontrollen i organisationen. Tillsyn kan till exempel bestå av internrevision, självutvärdering, oberoende externa utredningar och genom att löpande föra statistik i syfte att utvärdera och följa upp kontrollen i organisationen.

I detta kapitel redogör vi för iakttagelser och lämnar bedömningar kopplat till nedanstående revisionsfrågor:

- ▶ Har nämnderna säkerställt en tillräcklig intern kontroll vid hantering av föreningsbidrag? Genomförs ändamålsenliga kontroller och regelbundna uppföljningar?
- ▶ Finns rutiner för hantering och agerande vid misstanke om oegentlighet eller brott kopplat till föreningsbidrag?
 - Har välfärdsbrott och andra felaktigheter upptäckts vid tillämpade kontrollmoment?
 - Har tillräckliga åtgärder vidtagits vid upptäckta felaktigheter?

4.1 Idrotts-, kultur- och fritidsnämndens hantering av föreningsbidrag

Inom idrotts-, kultur- och fritidsnämnden handlägger avdelningarna kultur och bibliotek, samt idrott- och friluftsliv ansökningar om föreningsbidrag. Avdelningen kultur och bibliotek handlade 84 bidragsärenden 2024 och avdelningen idrott- och friluftsliv handlade 210 ärenden, inklusive lovmedel där avdelningen samordnar beredningen.

I nämndplanen 2025 har nämnden en strategisk aktivitet kopplad till ett nämndmål att kartlägga processen för ansökan om föreningsbidrag för att identifiera möjligheter att förbättra och förenkla processen för den sökande. I processkartläggningen har välfärdsbrottsperspektivet beaktats. Inom ramen för processkartläggningen har flera utvecklingsområden identifierats. Detta inkluderar att utveckla rutiner och riktlinjer för granskning, ytterligare kontrollmoment, automatiserade kontrollmoment, stickprovskontroller, verksamhetsbesök, vem som granskar vilka verksamheter (särskilja handläggare och granskare), dokumentation av processer och uppföljning. Intervjuade nämner även att utveckla särskilda kontrollmoment som att kontrollera antalet medlemmar, begära in kopior av ID-handlingar av behöriga företrädare/firmatecknare, samt kontrollera näringsförbud och skatteuppgifter. För att utveckla kontrollmoment och uppföljning beskrivs behov av utökade personalresurser.

4.1.1 Förebyggande kontroller i handläggningsprocessen

Nämnden har en riktlinje för ekonomiskt stöd till ideella föreningar inom nämndens verksamhetsområden, beslutad av nämnden den 13 november 2024. Ansökan om föreningsbidrag är uppdelad i två processer: ansökan om att bli bidragsberättigad och ansökan om bidrag. Ansökan sker genom kommunens digitala ansökningssystem *Rbok*. *Rbok* ägs av kommunen, där kultur- och fritidsförvaltningen är systemägare. För att kunna ansöka om föreningsstöd i kommunen behöver föreningen vara en kund i systemet. Registreringen av kunder görs via kultur- och fritidsförvaltningen. I samband med detta görs kontroller bland annat genom Bank-ID, av organisationsnummer, adress och kontaktuppgifter intyg från firmatecknare om behörighet, bankuppgifter. En godkänd kund är inte per automatik en bidragsberättigad förening. Dessa processer är uppdelade inom

kultur- och fritidsförvaltningen, där föreningar måste vara bidragsberättigade för att därefter kunna ansöka om bidrag.

1. Process för en förening att bli bidragsberättigad

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen har tilldelats en egen organisation inom Rbok som är separerad från kultur- och fritidsförvaltningen. För att kunna ansöka om föreningsstöd i kommunen behöver föreningen vara en kund i systemet. Registreringen av kunder görs via kultur- och fritidsförvaltningen, som är systemägare av Rbok. I samband med detta görs kontroller bland annat genom Bank-ID, av organisationsnummer, adress och kontaktuppgifter, samt intyg från firmatecknare om behörighet, bankuppgifter. En godkänd kund är inte per automatik en bidragsberättigad förening. I samband med att en förening ansöker om bidrag görs kontroller även av att föreningen är bidragsberättigad av enheten för kansli och kvalitet som ansvarar för både socialförvaltningen och äldreförvaltningen. Dessa processer är uppdelade inom kultur- och fritidsförvaltningen, där föreningar måste vara bidragsberättigade för att därefter kunna ansöka om bidrag.

Riktlinjen beskriver flera allmänna villkor för att en förening ska bli bidragsberättigad, bland annat inkluderat följande:

- ▶ Vara registrerad i kommunens föreningsregister
- ▶ Ha sin huvudsakliga verksamhet och säte i kommunen
- ▶ Ha ett organisationsnummer från Skatteverket
- ▶ Ha ett bank- eller plusgirokonto i föreningens namn
- ▶ Krav på medlemmar och medlemsavgift
- ▶ Vara anslutna till ett av Riksidrottsförbundets anslutna specialförbund
- ▶ Insända efterfrågade årliga handlingar
- ▶ Följa demokratiska principer
- ▶ Redovisa utdrag ur belastningsregistret vid bedrivandet av barn- och ungdomsverksamhet

Nämnden har även en rutin² där handlägningsprocessen av ansökningar för att bli en bidragsberättigad förening beskrivs. Kontrollerna inkluderar utöver ovan nämnda även att eftersöka information om föreningen på internet.

Om villkoren uppfylls fattas beslut om registrering av föreningen som bidragsberättigad, vilket regleras av nämndens delegationsordning (punkt 501).

2. Handläggning av ansökan

Om föreningen blir bidragsberättigad kan den ansöka om bidrag, där ytterligare krav ställs för att erhålla bidraget. Kraven ställs bland annat på medlemmar, målgrupp och aktivitet. Riktlinjen beskriver ansökningsprocessen för de olika bidragstyperna med uppgifter som ska redovisas. Exempelvis redovisning av årliga handlingar, beskrivning av aktiviteten och dess genomförande, dess syfte och mål, målgrupp och budget.

Beslut om stöd fattas efter beredning med stöd av delegationsordningen (punkt 502-505), där det framgår beloppsgränser för vissa bidrag där avdelningschef, arbetsutskottet eller förvaltningsdirektör fattar dessa beslut. Avdelningschefer godkänner beslut i kommunens ärendehanteringssystem *Ciceron*.

² Rutin för uppföljning av redovisning bidrag, beslutad av förvaltningsdirektören för kultur- och fritidsförvaltningen den 30 september 2024.

Handläggare gör kontroller i enlighet med riktlinjen och framtagna rutiner. I dagsläget genomförs alla kontroller av handläggare manuellt. Det finns inga system för automatiserade kontroller av föreningar, men enligt intervjuade kan funktioner i Rbok anpassas och utformas som kontrollmoment. Det krävs dock en kvalitativ uppföljning av kontrollen utförd av handläggaren.

Processen för utbetalning av föreningsbidrag är kartlagd, men inte dokumenterad i övrig rutin. En handläggare bereder och föredrar ärendet och chef med delegation fattar beslut/attesterar utbetalning. Avdelningschefer kan enbart fatta beslut om bidrag upp till 50 000 kronor. Belopp över det kräver beslut i arbetsutskott eller i nämnd. Handläggare skapar utbetalning, medan avdelningschef attesterar och stödfunktionen IF-service genomför utbetalningen.

4.1.2 Upptäckande kontroller i uppföljning och utredande aktiviteter

Enligt riktlinjen följer nämnden årligen upp att föreningar är fortsatt bidragsberättigade, genom att föreningarna ska ladda upp de årliga handlingarna i Rbok.

Enligt rutinen följer handläggarna upp bidrag som antingen har avslutats eller är pågående. Beroende på typ av bidrag genomförs olika kontroller. Uppföljningens omfattning och innehåll varierar beroende på bidragstyp. Av rutinen framgår även när uppföljning ska ske för de olika bidragen. Det framgår dock ingen specifikation när uppföljning av föreningsdriven öppen verksamhet ska ske.

I faktakontroll framgår att förvaltningen arbetar med att ta fram handlingsplaner för uppföljning. I dagsläget väljer handläggare/granskare själva ut vilka kontroller som görs utifrån de övergripande riktlinjerna för föreningsbidrag. Val av verksamhetsbesök bygger dels på riskbedömning, dels på om det finns andra skäl att besöka föreningar exempelvis för att lära sig mer om någon förening eller diskutera sakfrågor. Ibland är verksamhetsbesöken planerade och föranmälda, ibland spontana och oanmälda.

Enligt riktlinje och rutindokument följer nämnden årligen upp hur föreningsstöden har använts genom årlig revision och stickprovskontroller. Föreningarna ska årligen ladda upp efterfrågade handlingar i Rbok. Uppföljningen kan göras av kommunen eller av kommunen utsedda granskare.

Enligt rutinen omfattar uppföljningen av föreningar under året följande:

- ▶ Årlig revision:
 - inkluderar fördjupad granskning av ekonomisk redovisning,
 - verksamhetsbesök (inplanerade eller spontanbesök),
 - kontroll av medlemsantal, avvikelse i verksamhetsvolym,
 - kontroll mot Kronofogdemyndigheten, samt kontroll av föreningens företrädare/firmatecknare.
- ▶ Internkontroll genom stickprovskontroller av utbetalningar.

Omfattningen av den årliga revisionen styrs efter en bedömning av risk och behov. Bedömningen bygger på utbetalningens storlek, föreningens tidigare redovisning eller om förvaltningen misstänker oegentligheter eller om externt tips inkommer. Beroende på oegentlighetens karaktär hanteras den på olika sätt, exempelvis hanteras mer allvarliga eller akuta oegentligheter när det upptäcks, medan mindre fel som kan bero på okunskaper eller slarv och som inte påverkar verksamheten nämnvärt avvaktas.

Enligt processkartläggning registreras anteckning om verksamhetsbesök i Excel, där alla besök loggas. Eventuella avvikelser dokumenteras i Rbok, men detta är inte dokumenterat i

rutin. Enligt intervjuade beskrivs processen för olika verksamhetsbesök och hur de ska dokumenteras som ett utvecklingsområde.

Enligt intervjuade görs sällan den fördjupade granskningen där specifika stickprovskontroller kan genomföras. Kontrollen beskrivs vara resurskrävande i förhållande till nyttan. Arbete pågår med att ta fram avdelningsgemensamma riktlinjer för den fördjupade uppföljningen. Det finns exempelvis en ambition om att stärka den interna kontrollen genom att säkerställa att fördjupad granskning och stickprovskontroller sker av annan person än den handläggare som har beslutat om stödet.

Internkontrollen genomförs av verksamhetscontroller, vid avdelningen för verksamhetsstöd, eller annan utsedd person i samband med årsredovisning. Uppföljningen omfattar stickprovskontroller av att utbetalningar har skett på korrekta grunder.

Om uppföljningen visar att en förening inte följer de allmänna villkoren för föreningsstöd har kommunen rätt att kräva återbetalning, eller avvakta utbetalning av beviljat bidrag. Även om redovisade faktiska utgifter är mindre än utbetalt bidrag ska eventuellt resterande bidrag återbetalas till nämnden, och redovisningen ska godkännas efter mottagen inbetalning. Rutinen beskriver även hantering av avvikelser, vilket kan leda till återbetalningsskyldighet. Vid oegentligheter kan detta leda till att föreningen fråntas rätten att beviljas bidrag. Av rutinen framgår ansvar för hantering av försenad eller utebliven redovisning, återbetalningar och om förening inte följer de demokratiska principerna. Det framgår inte ansvar för hantering av fråntagande av rätten att beviljas bidrag eller för hur utredning går till om förening bryter mot de demokratiska principerna.

I faktakontroll framgår att det inte finns någon utarbetad rutin för att hantera avvikelser utöver det som framgår av bidragsriktlinjerna. Handläggare jämför ansökan med redovisning och eventuellt verksamhetsbesök. Vid mindre avvikelser hanterar handläggare frågan själv, exempelvis om alla utbetalade medel inte har använts. Vid större avvikelser exempelvis om återbetalning av medel eller att status som bidragsberättigad förening återtas, rådgör handläggare med avdelningschef om lämplig åtgärd. Misstänkt brottslighet polisanmäls. Dokumentation görs i Rbok.

Enligt intervjuade har det förekommit ärenden där det genom verksamhetsbesök har upptäckts att verksamheterna inte har bedrivit verksamhet i den omfattning de sökt för. Enligt intervjuade har det förekommit fall där beslut om återbetalning har tagits, exempelvis vid evenemang med stor differens i antalet deltagare eller i ett fall där förening har avvecklats utan att verksamheten genomförts i enlighet med ansökan.

Intervjuade nämner även att de har identifierat otydlighet i riktlinje kring när förening ska skicka in handlingar efter årsmöte, vilket ska förtydligas till att inkludera genomfört årsmöte enligt stadgar.

4.1.3 Åtterrapporering till nämnd

Av protokoll framgår att nämnden tar del av information kopplat till föreningsbidrag gällande bland annat utvärdering av riktlinjer för stöd till ideella föreningar, kulturverksamhet, ansökningar och olika typer av bidrag och verksamheter.

Uppföljning av intern kontroll och hanteringen av föreningsbidrag sker även inom ramen för verksamhetsuppföljningen i samband med tertiärrapporter och årsredovisning. I nämndplanen 2025 ingår en strategisk aktivitet, till ett nämndmål, att medverka i det kommunövergripande arbetet med att förebygga korruption och välfärdsbrott. Inom ramen för detta ska nämnden stärka arbetet med att säkerställa att utbetalda bidrag nyttjas för avsett ändamål genom att fastställa och implementera nya rutiner för granskning och uppföljning av bidragsberättigade föreningar och beviljade bidrag, årligen genomföra fördjupade stickprovskontroller på ett antal föreningar, samt öka antalet verksamhetsbesök

till de föreningar som erhållit bidrag för riktade verksamheter och projekt. I nämndens tertialrapport 1 2025 framgår att under 2024 uppdaterades rutinerna för kontroll av bidragsberättigade föreningar och kontroll av att utbetalning av föreningsstöd följer riktlinjerna. Under 2025 har arbetet med att kartlägga hela bidragsprocessen fortsatt.

4.2 Socialnämndens och äldre- och våldshälsöknämndens hantering av verksamhetsbidrag

Handläggningen av social- och äldre- och våldshälsöknämndens verksamhetsbidrag sker på enheten för kansli och kvalitet som är den del av den gemensamma staben för stöd och utveckling. Enheten tar emot ett 20-tal ansökningar per år.

Av intervjuer framgår att en processkartläggning över verksamhetsbidrag har genomförts. I samband med detta har förvaltningen utvecklat gemensamma rutiner.

4.2.1 Förebyggande kontroller i handlägningsprocessen

Nämnderna har två separata riktlinjer för verksamhetsbidrag till ideella föreningar, beslutade av nämnden.³ Riktlinjerna beskriver prioriterade områden, flera villkor och krav på ideella föreningar för att erhålla ekonomiskt stöd. Detta inkluderar bland annat verksamhetsmässiga, ekonomiska och rättsliga krav. Riktlinjerna beskriver även ansökningsprocessen med uppgifter som ska redovisas.

Av intervju framgår att riktlinjerna inte är uppdaterade, utan att ansökan sker via hemsida och att handläggningen sker i verksamhetssystemet Rbok sedan två år tillbaka, inte via mejl eller post. Socialförvaltningen och äldre- och våldshälsöknämnden har tilldelats en egen organisation inom Rbok, som är separerad från kultur- och fritidsförvaltningen. Registreringen av kunder görs via kultur- och fritidsförvaltningen som beskrevs under avsnitt 1.1.1. I samband med att en förening ansöker om bidrag görs kontroller även av att föreningen är bidragsberättigad av enheten för kansli och kvalitet som ansvarar för socialförvaltningen och äldre- och våldshälsöknämnden.

Enheten för kansli och kvalitet som ansvarar för socialförvaltningen och äldre- och våldshälsöknämnden utreder och bedömer föreningens ansökan enligt riktlinjen och nämndernas politiska prioriteringar. Bedömning baseras på att föreningen uppfyller kriterierna, vilka målgrupper verksamheten riktar sig till och hur föreningen planerar att nå dem, vilket helhetsutbud och aktiviteter verksamheten har samt hur dessa medför mervärde till målgruppen, att det sökta beloppet står i rimlig proportion till verksamhetens omfattning, kostnader och intäkter. Kompletterande samtal kan även begäras.

Uppgifter om nya föreningar inhämtas från exempelvis Skatteverket och samtliga handlingar enligt riktlinjen ska vara inlämnade för att ansökan ska vara komplett. Dessa granskas av handläggaren. Kontroller görs även av tidigare års redovisning om föreningen har sökt bidrag tidigare. Enligt intervjuade utgår handläggningen från riktlinjen och även en checklista som lagts in i Rbok. I Rbok finns vissa fält som måste fyllas i av föreningen som söker bidrag, exempelvis intyg om att demokrativillkor uppfylls, beskrivning av verksamheten, totala kostnader och intäkter, ansökt belopp, handlingar som ska laddas upp, kontaktuppgifter, samt en sanningsförsäkran.

I samband med processkartläggningen har kontrollmoment vid uppföljning setts över, där SKR:s checklista för välfärdsbrott inom föreningsbidrag har använts som referens. Intervjuade beskriver att kontroller görs, men att allt inte är dokumenterat. I dagsläget används inga system för automatiserade kontroller av föreningar. Många av föreningarna har ansökt om bidrag under flera år och kontroller beskrivs främst göras på nya föreningar, genom exempelvis att ringa till kontaktperson eller se över föreningens hemsida.

³ Socialnämndens riktlinjer är beslutade den 24 oktober 2023 och äldre- och våldshälsöknämndens riktlinjer är beslutade den 25 oktober 2023. De började båda att gälla den 1 januari 2024.

Baserat på handläggarens förslag och gemensam genomgång av underlagen med enhetschef för kansli och kvalitet, lämnar därefter enhetschef förslag till nämnderna för verksamhetsbidrag som underlag inför nämndernas beslut. Enligt intervjuade dokumenteras bedömningen inte i Rbok. Vid ofullständiga ansökningar dokumenteras avvikelser. Utbetalning av bidrag sker genom Rbok och går via kultur- och fritidsförvaltningen och ekonomiassistent som utför kontroller av att föreningen är en registrerad kund i Rbok.

4.2.2 Upptäckande kontroller i uppföljning

Enligt riktlinjen följer avdelningen verksamhetsstöd och utveckling årligen upp hur föreningsstöden har använts genom kontroll av föreningarnas redovisning och stickprovskontroller. Begärda handlingar ska skickas till nämndens registratur via mejl. Om en förening inte inkommer med redovisning i tid, kan nämnden besluta om sanktioner tills dess att redovisning är nämnden tillhanda. Nämnden kan även besluta om att genomföra fördjupad uppföljning av beviljat verksamhetsbidrag, exempelvis genom stickprovskontroller och/eller verksamhetsbesök.

Under 2025 har uppföljning skett digitalt och genom en enkät. Intervjuade beskriver att ett utvecklingsområde är att göra fler platsbesök. Enheten för kansli och kvalitet får viss insyn i föreningarnas verksamhet genom deras träffpunkter, där en del föreningar bedriver verksamhet för äldre. Verksamheter som kan erhålla bidrag från andra kommuner ska ange bidragsbelopp enligt formuläret.

Uppföljning av intern kontroll och hanteringen av föreningsbidrag sker även till viss del inom ramen för verksamhetsuppföljningen i samband med tertialrapporter och årsredovisning, där fokus främst är att motverka välfärdsbrottslighet.

I nämndernas nämndplaner 2025 ingår en strategisk aktivitet, till ett nämndmål, att medverka i det kommunövergripande arbetet med att förebygga korruption och motverka välfärdsbrott. Inom ramen för detta ska nämnderna genomföra aktiviteter i en handlingsplan som tagits fram 2024 för att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet. Handlingsplanens prioriterade områden utgår från SKR:s checklista för att stärka arbetet kring välfärdsbrott. Under 2024 hade kommunstyrelsen ett utredningsuppdrag för att se hur arbetet mot välfärdsbrott skulle kunna genomföras och organiseras. Aktiviteter som ingår i handlingsplanen är bland annat utbildning, information om kommunövergripande rutiner och system, utarbetande av ett årshjul för arbete med välfärdsbrott, genomförande av riskanalyser och framtagande av handlingsplaner, utveckling av system- och metodstöd, kontroll av bisysslor och bakgrund samverkan med andra myndigheter, verksamhetsuppföljning och omvärldsbevakning. Enligt intervjuade har samtliga chefer och medarbetare genomgått utbildning inom området och material till arbetsplatsträffar har tagits fram och använts.

4.2.3 Utredande aktiviteter

Det finns gemensamma rutiner för hantering av större avvikelser och misstänkta oegentligheter, samt felaktiga utbetalningar inom socialförvaltningen och äldreförvaltningen tillgängligt via intranätet. Det framgår inte av rutinerna om dessa omfattar verksamhetsbidragen, men av intervjuer bekräftas att de gör det. Rutinen för hantering av större avvikelser och misstänkta oegentligheter bygger på kommunövergripande rutiner. Rutinen för hantering av felaktig utbetalning beskriver hur handläggare ska agera, eskalering och att avdelningschef gör polisanmälan. Misstanke om oegentligheter ska anmälas enligt bidragsbrottslagen. Detta framgår även av delegationsordningen, där enhetschef/verksamhetschef eller gruppchef/kontorschef ansvarar för detta.

4.2.4 Återrapportering till nämnd

I nämndernas handlingsplan kopplat till det kommunövergripande arbetet med att förebygga korruption och motverka välfärdsbrott framgår att enheten för kansli och kvalitet är ansvarig för att följa upp och rapportera om det pågående arbetet mot välfärdsbrott. En rapport ska tas fram årligen där arbetet ska sammanfattas och indikatorer för verksamhetsområdena sammanställas och presenteras. Första rapporten ska presenteras fjärde kvartalet 2025. Rapporten presenteras för socialförvaltningens och äldreförvaltningens ledningsgrupp tillsammans med förslag på aktiviteter för vidare arbete.

Enligt intervjuade får nämnderna även information om delegationsbeslut, exempelvis gällande sanktioner eller beslut om varningar/återkrav vid nämndsammanträden.

Nämnderna kan besluta om sanktioner vid redovisning och riktad uppföljning i följande fall:

- ▶ Föreningen inte följer villkoren i beslut om fördelning av verksamhetsbidrag.
- ▶ Föreningen uppfyller inte kraven på förening enligt punkt 2.3 Allmänna villkor.
- ▶ Redovisning för utbetalat verksamhetsbidrag uteblir.
- ▶ Föreningen dröjer med komplettering av redovisning.

Av protokoll framgår att nämnderna tar del av information kopplat till ansökan om verksamhetsbidrag 2025.

Nämnderna kan besluta om vite eller återbetalningsskyldighet. Nämnderna kan besluta om vite om belopp upp till 500 kronor per påbörjad dag till dess att förening inkommer med efterfrågat underlag, alternativt enligt äldrenämndens riktlinje till dess att hela bidragsbeloppet uppnåtts. Föreningen kan även begränsas att inom en tidsperiod inte kunna ansöka om nytt verksamhetsbidrag. Återbetalningsskyldighet på del eller helt belopp kan även inträffa om förening har fått beviljat verksamhetsbidrag på vilseledande och/eller felaktiga grunder i ansökan.

4.3 Stickprov av fem föreningar och utbetalningar kopplade till dessa

Inom ramen för granskningen har stickprov genomförts avseende fem föreningar och utbetalningar kopplade till dessa. Stickproven har genomförts genom att föreningar har valts ut från listor över nämndernas utbetalningar av föreningsbidrag 2024-2025. Därtill har besluts- och fakturaunderlag begärts in.

Syftet med stickproven har varit att bedöma följsamheten till nämndernas egna regelverk, genom att kontrollera att utbetalning har skett i enlighet med beslutat stöd.

Urvalet av objekt i stickprovet inkluderar en variation av olika typer av föreningsbidrag från granskade nämnder. I stickprovet kontrollerades totalt fem utbetalningar av föreningsbidrag, varav tre berörde idrotts-, kultur- och fritidsnämnden, då nämnden hanterar flest föreningsbidrag av granskade nämnder.

Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden har betalat 12 991 000 kr under 2024. Under perioden januari till oktober 2025 har 10 517 000 kr betalats ut. Socialnämnden har betalat ut 190 000 kr under 2024. För 2025 har socialnämnden avsatt 200 000 kr att fördela på verksamhetsbidrag. Äldrenämnden har betalat ut 1 193 600 kr för 2024. För 2025 har äldrenämnden avsatt 1 199 900 kr att fördela på verksamhetsbidrag.

Följande fem föreningsbidrag har av oss valts ut för stickprovsgranskning, under perioden 2023-2025, där även resultat av kontroller mot underlag redovisas.

Tabell: Sammanfattning av genomfört stickprov

Typ av föreningsbidrag	Ansvarig nämnd	Belopp	Stickprov utan anmärkning
Nattidrottsbidrag	Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden	329 900 kr	Ja
Lokalt aktivitetsstöd	Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden	485 227 kr	Ja
Studieförbundsbidrag	Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden	721 561 kr	Ja
Verksamhetsbidrag	Socialnämnden	85 000 kr	Ja
Verksamhetsbidrag	Äldrenämnden	259 900 kr	Ja

Resultatet av genomfört stickprov visar att nämnderna i huvudsak följer sina egna regelverk och har en fungerande kontroll av sina utbetalningar av föreningsbidrag. Stickprovet har genomförts utan någon större anmärkning.

För idrotts-, kultur- och fritidsnämnden är samtliga belopp över gräns för arbetsutskottets delegat. För nattidrottsbidraget har beslutet fattats av nämnden och attest skett av systemförvaltare för Rbok. För det lokala aktivitetsstödet har beslutet fattats av avdelningschef för idrotts- och friluftslivsavdelningen som har signerat attest. Detta har skett i enlighet med mottagen attestförteckning för 2024. Det sker en automatisk tilldelning av det lokala aktivitetsstödet efter den nyckel som nämnden fattade beslut om i samband med fastställandet av riktlinjerna för föreningsbidrag. Idrotts- och friluftskoordinator ansvarade för verkställighet av utbetalning enligt attest. För studieförbundsbidraget har arbetsutskottet fattat beslut och systemförvaltare för Rbok attesterat utbetalningen. Vi har tagit del av beslutsunderlaget från arbetsutskottet som hänvisar till en punkt i nämndens delegationsordning som beskriver att arbetsutskottet beslutar om stöd till studieförbund. Vi noterar att delegationsordningen har uppdaterats och att denna punkt inte längre finns med; det framgår inte tydligt vem som ska fatta beslut om stöd till studieförbund.⁴ Fördelningen följer i huvudsak Folkbildningsrådets kriterier enligt Statsbidrag till studieförbund 2023.

För socialnämndens och äldrenämndens verksamhetsbidrag har båda besluten fattats av respektive nämnd och systemförvaltare för Rbok har attesterat utbetalningarna.

4.4 Bedömning

Vi bedömer att nämnderna delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll vid hantering av föreningsbidrag. Resultatet av genomfört stickprov visar att nämnderna i huvudsak följer sina egna regelverk och att utbetalning har skett i enlighet med beslutat stöd.

Vår bedömning är att många relevanta delar i ett systematiskt arbete för att förebygga välfärdsbrott finns på plats eller har identifierats. Samtliga nämnder har rutiner för

⁴ I faktakontroll framgår att eftersom stödet till studieförbund bygger på en fördefinierad fördelningsnyckel, som framgår av riktlinjerna, bereds stödet till studieförbund enligt verkställighet. Det gäller även LOK-stödet från avdelningen idrott och friluftsliv. Detta justerades vid senaste revideringen av bidragsriktlinjerna. I tidigare delegationsordningar skedde det i arbetsutskott, men nu är det ett verkställighetsbeslut.

hantering av föreningsbidrag och agerande vid misstanke om oegentligheter eller brott kopplat till föreningsbidrag. Vidare genomförs kontroller och regelbundna uppföljningar. De delar som fortsatt kräver utveckling har identifierats av förvaltning och nämnd i pågående utvecklingsarbete. Utifrån processkartläggningar har behov identifierats av att utveckla styrdokument, samt att stärka strukturen och implementeringen av stickprov och fördjupad granskning.

Enligt intervjuade har välfärdsbrott och andra felaktigheter kopplat till föreningsbidrag inte upptäckts vid tillämpade kontrollmoment. Genom befintliga kontroller har verksamheten identifierat avvikelser i förhållande till ansökan och i dessa fall har det hanterats och återbetalning från föreningen har skett i enlighet med riktlinjer.

5. Svar på revisionsfrågor

Revisionsfråga	Svar
Har en riskanalys (exempelvis "crime proofing") avseende risken för välfärdsbrott kopplat till föreningsbidrag genomförts?	Ja, samtliga nämnder har inkluderat risken avseende välfärdsbrott i sina internkontrollplaner för 2025. Vi bedömer att det hos intervjuade funktioner finns en hög riskmedvetenhet och en tillfredställande omvärldsbevakning i syfte att identifiera specifika risker inom området.
Finns tydliga rapporteringskanaler vid misstanke om oegentligheter eller brott?	Ja, vi bedömer att det finns tydliga rapporteringskanaler vid misstanke om oegentligheter eller brott genom kommunens visselblåsarfunktion.
Har nämnderna säkerställt en tillräcklig intern kontroll vid hantering av föreningsbidrag? Genomförs ändamålsenliga kontroller och regelbundna uppföljningar?	Delvis, vi bedömer att nämnderna delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll vid hantering av föreningsbidrag. Resultatet av genomfört stickprov visar att nämnderna i huvudsak följer sina egna regelverk och att utbetalning har skett i enlighet med beslutat stöd. Vi bedömer att många relevanta delar i ett systematiskt arbete för att förebygga välfärdsbrott finns på plats eller har identifierats. Det genomförs kontroller och regelbundna uppföljningar. De delar som fortsatt kräver utveckling har identifierats av förvaltning och nämnd i pågående utvecklingsarbete. Utifrån processkartläggningar har behov identifierats av att utveckla styrdokument, samt att stärka strukturen och implementeringen av stickprov och fördjupad granskning.
Finns rutiner för hantering och agerande vid misstanke om oegentlighet eller brott kopplat till föreningsbidrag?	Delvis, samtliga nämnder har rutiner för hantering av föreningsbidrag och agerande vid misstanke om oegentligheter eller brott kopplat till föreningsbidrag. Utifrån processkartläggningar har behov identifierats av att utveckla styrdokument, vilket är ett pågående arbete vid granskningens genomförande.
Har välfärdsbrott och andra felaktigheter upptäckts vid tillämpade kontrollmoment?	Nej, enligt intervjuade har välfärdsbrott och andra felaktigheter kopplat till föreningsbidrag inte upptäckts vid tillämpade kontrollmoment.
Har tillräckliga åtgärder vidtagits vid upptäckta felaktigheter?	Ja, genom befintliga kontroller har verksamheten identifierat avvikelser i förhållande till ansökan och i dessa fall har det hanterats och återbetalning från föreningen har skett i enlighet med riktlinjer.

Haninge kommun den 8 oktober 2025

Madeleine Gustafsson
Verksamhetsrevisor, EY

Bianca Cattermole
Verksamhetsrevisor, EY

Bilaga 1 – Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Avdelningschef för kultur- och biblioteksavdelningen, kultur- och fritidsförvaltningen
- ▶ Avdelningschef för idrotts- och friluftslivsavdelningen, kultur- och fritidsförvaltningen
- ▶ Utredare kultur- och biblioteksavdelningen, kultur- och fritidsförvaltningen
- ▶ Kultur- och biblioteksstrateg, kultur- och fritidsförvaltningen
- ▶ Idrotts- och friluftskoordinator, idrotts- och friluftslivsavdelningen, kultur- och fritidsförvaltningen
- ▶ Avdelningschef verksamhetsstöd, kultur- och fritidsförvaltningen
- ▶ Stabschef/tillförordnad enhetschef för kansli och kvalitet, staben för stöd och utveckling, socialförvaltningen och äldreförvaltningen
- ▶ Utredare, staben för stöd och utveckling, socialförvaltningen och äldreförvaltningen

Granskad dokumentation

- ▶ Kompletterad mål och budget 2025 för Haninge kommun
- ▶ Reglementen för kommunstyrelsen och övriga nämnder
- ▶ Reglemente för internkontroll inom Haninge kommun och dess helägda bolag
- ▶ Idrotts-, kultur- och fritidsnämndens delegationsordning
- ▶ Årsredovisning 2024 för idrotts-, kultur- och fritidsnämnden
- ▶ Idrotts-, kultur- och fritidsnämndens internkontrollplan 2024 med riskanalys
- ▶ Tertialrapport 1 2025, idrotts-, kultur- och fritidsnämnden
- ▶ Riktlinje för ekonomiskt stöd till ideella föreningar inom IKFN:s verksamhetsområden
- ▶ Rutin för uppföljning av redovisat bidrag
- ▶ Nämnd- och verksamhetsplan med budget 2025, idrotts-, kultur- och fritidsnämnden
- ▶ Svar på fråga från IKFN:s revision 2024: Så arbetar nämnden med risken för oegentligheter, otillåten påverkan och välfärdsbrottslighet kopplat till föreningsbidrag
- ▶ Socialnämndens delegationsordning
- ▶ Socialnämndens årsredovisning 2024
- ▶ Tertialrapport 1 2025, socialnämnden
- ▶ Socialnämndens internkontrollplan 2024 och 2025
- ▶ Socialnämndens internkontrollrapport om välfärdsbrott 2024
- ▶ Riskanalys av otillåten påverkan och välfärdsbrott - enheten kansli och kvalitet
- ▶ Riktlinje för socialnämndens verksamhetsbidrag för ideella föreningar
- ▶ Socialtjänstens hantering av misstänkt bidragsbrott
- ▶ Rutin för hantering av större avvikelser och misstänkta oegentligheter - anmälan vid misstänkt välfärdsbrott
- ▶ APT-material - välfärdsbrott 5 december 2024
- ▶ Handlingsplan för arbetet mot välfärdsbrott
- ▶ Äldrenämndens delegationsordning
- ▶ Äldrenämndens årsredovisning 2024
- ▶ Tertialrapport 1 2025, äldrenämnden
- ▶ Äldrenämndens internkontrollplan 2024 och 2025
- ▶ Riktlinje för äldrenämndens verksamhetsbidrag för ideella föreningar
- ▶ Processkartläggningar
- ▶ Underlag till stickprov

Bilaga 2 - Revisionskriterier

Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §

Lagens 6 kap. 6 § anger att 6 nämnderna var och en inom sitt område ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten, och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. *Lag (2025:374).*